

Het Aria-effect

Roland levert met de Aira-serie een frisse visie op modulaire synthese, na eerst de dancemarkt te hebben voorzien van moderne klassiekers. Deze keer gaat het om hun effectmodules. Wat kun je daar eigenlijk allemaal mee?

door Stefan Robbers > stefan@interface.nl

Roland zet hun kijk op moderne modulaire systemen voort met een viertal effectmodules in de Aira-serie. Na de system-1m is dit de tweede reeks apparaten die je op twee manieren kunt gebruiken, namelijk in een modulaire set-up en als los tabletop-apparaat. Alle vier modules hebben dezelfde lay-out: een compacte, bijna vierkante behuizing die precies ¼ van een 19" eurorack-breed is, oftewel 21hp (breedte-units). De hoogte is drie rack-units en ze hebben vier schroefgaten voor eurorack. In een desktop-opstelling leg je de achterkant naar beneden, en dan zitten achterop de module-aansluitingen voor voeding en usb. Ze worden geleverd met een adapter en een kabeltje voor een eurorack-voeding. Als je ze alle vier hebt, dan vult dat precies een laag in een 19" eurorack modulaire systeem.

Standaard

De lay-out van de knoppen is bij iedere module gelijk, maar de functie verschilt omdat elke module een ander effect produceert. Zo is Torcido een distortion, Bitraser een bitcrusher, Demora een delay en Scooper een scatter-effect. Het zijn alle vier stereo modules met onderaan alle audio-ingangen en -uitgangen en een volumeknop. Verder zijn er knoppen voor effectlevel en een dry/wet-mix. Per module zijn er bovendien zes cv-ingangen voorhanden, waarmee je de vier draaiknoppen en twee schakelaars kunt bedienen. Alle draaiknoppen hebben een ultrahoge resolutie van 16 miljoen stappen, dus je hoort geen 'discrete' stapjes bij live aan de knoppen draaien of via cv-control. De usb-aansluiting zorgt ervoor dat je de modules als audio-interface (stereo in/uit, 96kHz) kunt gebruiken.

Deze modules volgen daarmee de Aira-standaard, wat in veel combiset-ups met computers eigenlijk niet zo handig is, omdat je de samplerate niet kunt aanpassen of extern kunt klokken. Maar ze zijn daarmee wel direct in te pluggen in een Aira MX-1 mixer, en ze zijn bruikbaar als extern effect in een Aira set-up. Via usb kun je ze ook editen

met speciale modulaire software, maar daarover later meer. Laten we eerst de afzonderlijke functies van de modules bekijken.

Vervormen

Torcido is een distortion-effect. Hoewel het een volledig digitale module is, heeft men een analoge distortion gemodelleerd; volgens Roland een klassieke Roland distortion. Mij schiet zo snel geen bekende Roland distortion te binnen, maar wellicht bedoelt men zustermerk Boss dat een aantal beroemde gitaarpedalen heeft uitgebracht. Twee regelaars bepalen de mate van vervorming; een knop voor een buizenverzadigingseffect en een dry/wet-knop. Dat laatste is handig om subtiel wat vervorming aan het signaal toe te voegen. Bij veel vervorming valt doorgaans het laag wat weg en daarom heeft Torcido ook een knopje om het laag een boost te geven. De vervorming werkt het best met signalen met veel midden, zoals leads en bepaalde basounds. Hoewel het effect niet heel sprekend of mooi is, is het wel interessant om in een modulaire set-up de vervorming (al dan niet ritmisch) te laten variëren met de cv-controls.

Bitraser is ook een soort vervormings-effect, maar dan digitaal. Het verlaagt namelijk de samplerate en bitlengte waardoor een soort rafelig, blikkerig effect ontstaat. Bij bepaalde sounds, zoals percussie of staccato geluiden, kan dit een extra randje toevoegen voor meer punch, of gewoon een flinke bak ruis. Er zijn regelaars voor samplerate- en bit-reductie, en achter de distortion zit een filter met een regelaar voor cutoff en resonantie. Met een knopje kies je tussen een low pass- of high pass-filter. Bitraser klinkt goed en is in staat een signaal flink te vernielen, wat natuurlijk precies de bedoeling is.

Pingpong en scatter

Demora is een delaymodule. De time-regelaar bepaalt de delaytijd, en met Feedback kun je het effectsignaal terug de delay in sturen. Net als Torcido heeft Demora ook een dry/wet-regeling, zodat je het oorspronkelijke signaal subtiel kunt voorzien van

INFO

- prijs incl.: € 302,- per stuk
- distributie: Roland, Roland Central Europe
- internet: www.rolandce.com, www.roland.com

SPECIFICATIES

- tabletop of in een 21hp eurorack-module met ac-adaptor of eurorack-stroom
- 24-bit schakelaars met meer dan 16 miljoen resolutiestappen
- herprogrammeerbaar via Mac, pc, iOS- of Android-applicatie
- 15 patchbare submodules, uit te breiden met gratis updates
- compatibel met Aira Link
- 24-bits/96kHz audio-interface
- 2 ingangen en 2 uitgangen met tweevoudige mono- of stereocapaciteit
- klassieke distortionklank van Roland
- cv/gate-parameterbediening met o.a. vervorming, klank en amp-warmte
- Bitraser
 - intense bit- en sample rate-vernieling
 - aansturing van cv/gate-parameters, zoals samplerate, bit-diepte en filter
- Demora
 - high-resolution, ultravloeiend delay-effect
 - enorm delaybereik van 20 microseconden tot 10 seconden
 - cv/gate-parameterbediening die delaytijd, feedback en breedte controleert
- Scooper
 - single pass-lus met dramatische scattereffecten
 - cv/gate-parameterbediening met scatterdiepte/-type, toonhoogte, en filter

wat delays. Met de width-regelaar kun je de delays stereo maken voor een soort pingpong-effect. Van alle modules vond ik deze het meest natuurlijk klinken; de sound heeft wel wat van een ouderwetse analoge BBD-delay. De delaytijd is voldoende lang en de feedback werkt prettig, zonder veel vervorming. Via de cv-controls (programmeerbaar met de software) kun je de module syncen met een extern kloksignaal.

Scooper is een wat vreemd geval. Roland noemt het een scatter-effect, maar eigenlijk is het ook een mini-sampler/looper. Je neemt een klein stukje audio op met de rec/play-knop en speelt dit vervolgens af. Je kunt dan realtime met een regelaar de pitch omhoog of omlaag draaien en met de scatter type-regelaar kun je dan een bepaald scatter-effect toevoegen waarbij het geluid op verschillende manieren in stukjes gehakt

Dankzij de krachtige dsp-chip kun je het effect echt totaal veranderen

wordt. Er is een sync-trigger om de loop te resyncen en een regelaar voor een low pass-filter. Scooper is een bijzonder effect omdat het pas iets doet als je een sample hebt opgenomen. Dit biedt leuke mogelijkheden, met name live of in een modulaire set-up waarbij cv-signalen de loop kunnen triggeren of laten variëren.

Groot aanpassingsvermogen

Een complete verrassing is de Aira Modular Customizer software, waarmee je de modules kunt editen. Eigenlijk is editen nogal een

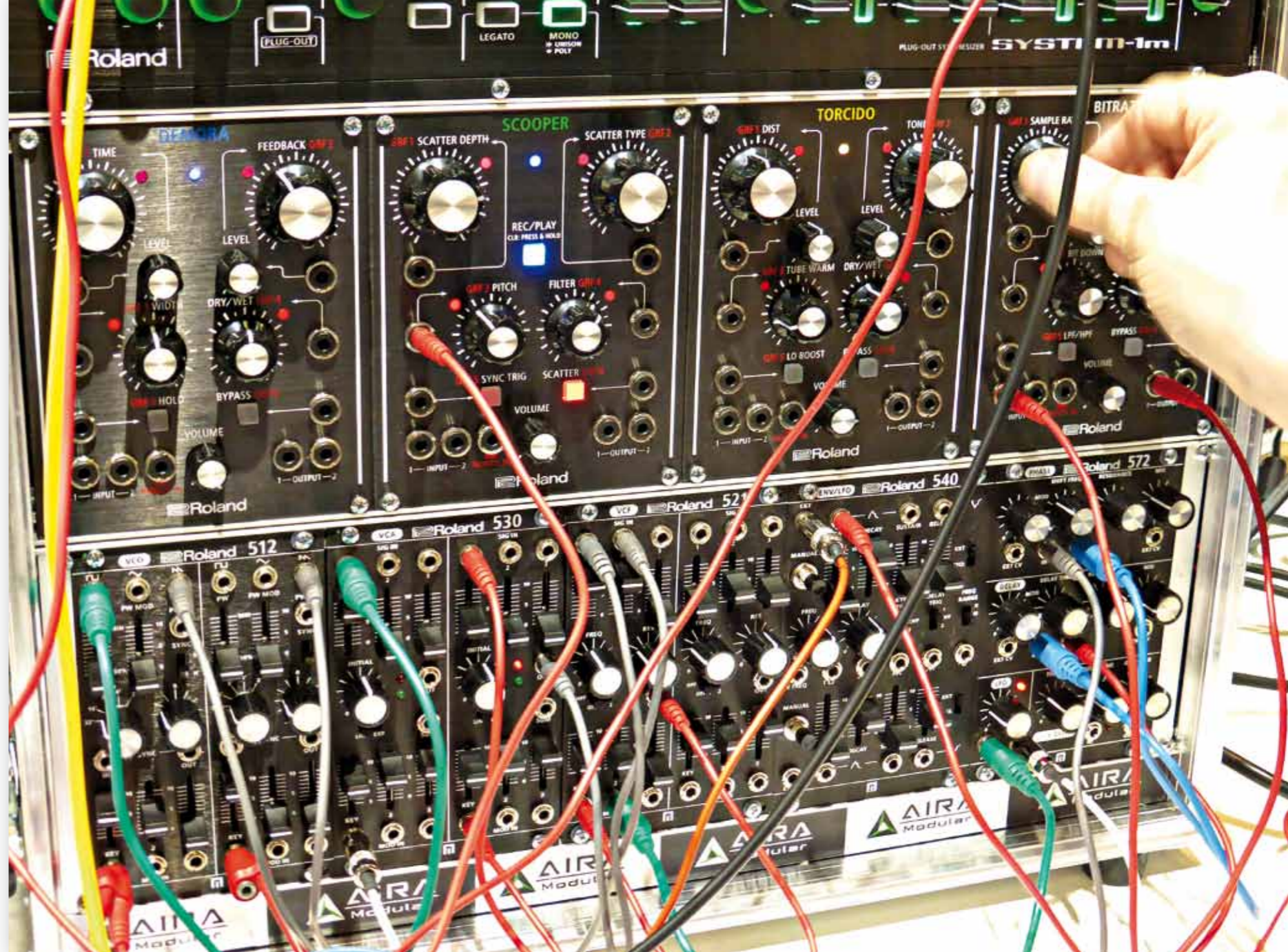
understatement, want je kunt rondom de basismodule zes extra modules plaatsen en deze koppelen aan de hoofdmodule. De software is leverbaar voor Mac en Windows en werkt via usb. Voor iOS is er een app die hetzelfde kan; deze maakt gebruik van een (audio)kabeltje tussen de hoofdtelefoon-aansluiting van de iPad en de remote input op de Aira module. Op het hoofdscherm van de software staat centraal een van de vier Aira modules afgebeeld, met daaronder alle audio- en cv-aansluitingen. Standaard zie je patchkabels tussen deze aansluitingen en de controls op de module zitten. Daaromheen



zijn zes vrije plaatsen om zelf modules toe te voegen.

De software beschikt op dit moment over vijftien modules, van filters, tot envelopes, noise generator, amps, toongenerators, lfo's en nog veel meer. Roland heeft al aangekondigd dat toekomstige software-updates nog meer modules toevoegen. De modules sluit je aan door een kabeltje te trekken tussen een van de afgebeelde aansluitingen en de hoofdmodule of i/o onderaan.

Eigenlijk is het daarmee een complete modulaire set-upeditor. Wat je patcht of aanpast, wordt direct doorgegeven aan de





>> chip in de module, zodat je meteen kunt horen wat je maakt. Standaard wordt er al een aantal presets meegeleverd. Zo kun je bijvoorbeeld Demora (delay) voorzien van een midtempo-sync. Of de Scooper veranderen in een robotstemsynthesizer. Eurorack-puristen zullen dit alles wellicht liever in

hardware voor zich zien, maar de Aira modules beschikken blijkbaar over zo'n krachtige dsp-chip dat je het effect echt totaal kunt veranderen en zo ook nieuwe functies aan je eurorack kunt toevoegen. Het is wel software zonder beveiligingen, dus net zoals bij een hardware-modular moet je goed weten wat

je doet; anders kun je zo controlsignalen op de audio-uitgang zetten of een ongewenste loop maken. De software werkt alleen standalone, wellicht komt er ooit nog eens een plug-in-versie, wat bij gebruik met een daw goed van pas zou komen.

Conclusie

Met de Aira modulaire effecten heeft Roland opnieuw een doordacht concept te pakken. Ze klinken ten eerste erg goed, en zijn flexibel inzetbaar als standalone desktop-apparaat of eurorack-module, en slaan daarmee een brug tussen de wereld van de modulaire synthese en hard- en softwarestudios. De functionaliteit wordt bovendien enorm uitgebreid door de software editor met vijftien extra modules die je kunt koppelen aan het basiseffect. En door de usb-aansluiting zijn ze ook nog eens te gebruiken als stereo audio-interface en zijn ze te besturen vanuit een daw of met de speciale software voor iOS, Mac en Windows. Mijn favorieten zijn de delay en de scatter, die eigenlijk een complete granulaire sampler is. Of je nu een eurorack-collectie of een Aira-set-up hebt, of gewoon op zoek bent naar interessante hardware effecten; deze reeks modules is zeker interessant. Het wordt zo langzamerhand duidelijk dat de Aira-reeks vooruitstrevend is; uniek in vorm en functie. Zou de volgende Aira misschien volledig analogoog zijn? ■

HET OORDEEL

- +**
 - goede geluidskwaliteit
 - unieke combinatie van desktop en modulaire toepassingen
 - veel extra mogelijkheden met customizer software
 - stereo effecten
- - geen vst/au-plug-in van de software
 - audio-interface beperkt bruikbaar

Een complete verrassing is de Aira Modular Customizer software

